

Verantwoordingsdocument Examinering Keuzedelen

Schooljaar 2016/2017 en schooljaar 2017-2018

Informatie over opzet en keuzes voor:

1. Uitgangspunten examenproducten - examinering Keuzedelen
2. Het examenproces
 - Vorbereiding van de Proeve van Bekwaamheid
 - Uitvoering Proeve van Bekwaamheid
 - Beoordeling Proeve van Bekwaamheid
3. Inhoud examenproduct
 - Het Servicedocument
 - Het Formulier Beoordeling Proeve van Bekwaamheid
 - Het Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid
 - Het Formulier Vaststelling opdracht Proeve van Bekwaamheid
 - Referentieopdrachten
4. Keuzes in relatie tot Examenstandaarden - Toezichtkader BVE
 - Standaard 1. Het exameninstrument sluit aan op de uitstroomvereisten en voldoet aan de toetstechnische eisen
 - Standaard 2. De examenprocessen van afname en beoordeling zijn deugdelijk

Het Verantwoordingsdocument is een hulpmiddel voor ROC's die gebruikmaken van de examenproducten voor Keuzedelen van de lijn Examenservice MEI. Het document licht toe vanuit welke uitgangspunten examenproducten zijn ontwikkeld en vastgesteld en verantwoordt keuzes die hierin zijn gemaakt.

Voor het gebruik van examens voor Keuzedelen van de Stichting Examenservice MEI is de "Gedragscode gebruik website - examenproducten" van toepassing (d.d. 10-12-2015). Dit met dien verstande dat een bij de Stichting Examenservice MEI aangesloten ROC de examens voor Keuzedelen voor alle studenten mag inzetten doch vanzelfsprekend deze examens niet anderszins mag verspreiden of vermenigvuldigen dan alleen voor eigen gebruik.

1. **Uitgangspunten examenproducten - examinering Keuzedelen**

De uitgangspunten voor examenproducten voor examens voor Keuzedelen van de Stichting Examenservice MEI zijn zoveel mogelijk conform de uitgangspunten van de examens voor de Herziene Kwalificatiedossiers. ROC's en branches binnen Examenservice MEI hebben bepaald dat examens voor Keuzedelen zoveel mogelijk qua opzet en invulling overeenkomen met de examens voor de Herziene Kwalificatiedossiers. Studenten, bedrijven en het onderwijs hebben dan waar mogelijk één manier van examineren. Dit bevordert de bruikbaarheid van examenproducten en de betrouwbaarheid van de examinering. De uitgangspunten zijn ontwikkeld en vastgesteld door een groot aantal vertegenwoordigers van ROC's en van branches en bedrijven.

De examenproducten van de lijn Examenservice MEI en voor Keuzedelen worden ontwikkeld met inzet van Ontwikkelplatforms waarin onderwijs en bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd. De toetstechnische en vakinhoudelijke screening en de uiteindelijke validering gebeuren door examinerings- en vakdeskundigen vanuit onderwijs en het georganiseerde bedrijfsleven. De werkwijzen voor construeren en valideren zijn vastgelegd in respectievelijk de Handleiding Construeren examenproducten Herziene KD's en Keuzedelen en het Reglement - Werkwijze Validering Examenservice MEI.

Voor examens voor Keuzedelen hanteert Examenservice MEI dezelfde vaststellings- en kwaliteitsvereisten als voor de examens voor de Herziene Kwalificatiedossiers (KD's).

Uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de examenproducten en examinering voor Keuzedelen

- De vastgestelde Kwalificatiedossiers voor Keuzedelen en het geldende Waarderings- en Toezichtkader zijn de basis voor uitwerking van examenproducten
- Per Keuzedeel is er een examenproduct
- Een examenproduct gaat uit van integrale examinering van kennis, vaardigheden en gedrag. Daartussen bestaat balans. Kennis en vaardigheden worden daarbinnen expliciet geëxamineerd. Elk Keuzedeel bevat altijd een examenvorm waarmee de student expliciet zijn kennis kan tonen en de beoordelaars de mogelijkheid hebben daarop dieper in te gaan (een eindgesprek of presentatie)
- Een examenproduct dekt alle Kerntaken van een Keuzedeel en gaat uit van 100% dekking conform het Sectoraal Examenprofiel voor de branches Metaal, Elektro-, Installatie- en Infratechniek (MEI) en inclusief de essentie van het beroep
- De essentie van elk Keuzedeel is vastgelegd in een Servicedocument waarin is beschreven wat er hoe moet worden geëxamineerd en wat minimaal in een opdracht aan de orde moet komen. Daarnaast komt de essentie van het beroep terug in de concretisering van de beoordelingscriteria op beoordelingsformulieren
- Beoordelingscriteria zijn toepasbaar voor die werkgebieden waarop een Keuzedeel is gericht. De beoordelingscriteria moeten in balans zijn qua concreetheid en abstractheid
- Branche- of bedrijfsverschillen kunnen terugkomen in examen-/referentieopdrachten die aan vastgestelde criteria moeten voldoen
- Het taalgebruik van elk examenproduct is op het niveau van het Keuzedeel, beknopt en kernachtig
- Conform de wettelijke standaarden is er per Keuzedeel een examenresultaat. Hierbij wordt gewerkt met een vierpuntsschaal (Ruim Onvoldoende, Onvoldoende, Voldoende, Goed) of met cijfers 3, 5, 7 en 9
- Een examenproduct moet leiden tot haalbare, uitvoerbare, betaalbare en organiseerbare examinering
- De examinering heeft plaats in de vorm van een Proeve van Bekwaamheid. De Proeve kan worden uitgevoerd en beoordeeld in een reële praktijksituatie, binnen het ROC, in een gesimuleerde omgeving (bijvoorbeeld in een leerwerkbedrijf) of in een combinatie hiervan.

De uitgangspunten zijn vertaald naar en vormgegeven in het examenproces (hoofdstuk 2) en in de examenproducten (hoofdstuk 3).

2. Het examenproces

Het examenproces bestaat uit de navolgende fasen en activiteiten:

- Voorbereiding van de Proeve van Bekwaamheid
- Uitvoering Proeve van Bekwaamheid
- Beoordeling van de Proeve van Bekwaamheid.

Vorbereiding van de Proeve van Bekwaamheid

De examinering van een Keuzedeel heeft plaats in de vorm van een Proeve van Bekwaamheid. De omvang en de planning van de Proeve van Bekwaamheid zijn afhankelijk van het Keuzedeel, de plaats van uitvoering en beoordeling (= de examenlocatie) en de opdracht(en) die de student gaat uitvoeren.

Voordat een student met examinering van een Keuzedeel begint, zijn de begin- en de eindtijd samen met de opdracht(en) vastgelegd in het Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid.

Om te waarborgen dat opdrachten vergelijkbaar zijn, dient elke opdracht te voldoen aan dezelfde criteria voor inhoud, mate van complexiteit, mate van zelfstandigheid, niveau en omvang. Deze criteria zijn door onderwijs en bedrijfsleven samen opgesteld en vastgesteld in het Formulier Vaststelling opdracht Proeve van Bekwaamheid en in het Servicedocument per Keuzedeel. Daarnaast worden er per Keuzedeel referentie- c.q. voorbeeld-examenopdrachten ontwikkeld (zie hoofdstuk 3 voor een toelichting op de onderdelen van elk examenproduct).

De student, het BPV-bedrijf en/of de ROC-begeleider stellen een of meer opdrachten op volgens het vaste format.

Hierbij bespreken zij eveneens wie de beoordelaars zijn en waar de opdrachten worden uitgevoerd en beoordeeld. Indien opdrachten (deels) worden uitgevoerd in het BPV-bedrijf, wordt ook vastgelegd wie namens het bedrijf de rol van beoordelaar vervult.

Afspraken over de uitvoering van de opdracht(en) leggen partijen vast in het Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid. De ROC-examencommissie zorgt voor de uiteindelijke goedkeuring van zowel de inhoud van de opdracht(en) als de omvang en de examenlocatie. Het ROC is verantwoordelijk voor een passende examenopdracht in een passende omgeving.

Uitvoering Proeve van Bekwaamheid

De beoordelaars beoordelen de uitvoering van de opdracht(en) aan de hand van de beoordelingsvormen en -criteria zoals deze zijn vastgelegd in de beoordelingsformulieren, te weten¹:

- het controleren van producten: voldoen deze aan de gestelde criteria?
- het beoordelen van vaardigheden en gedrag: de (praktijk)beoordelaar observeert, aan de hand van de geformuleerde beoordelingscriteria, hoe vakkundig het werk wordt uitgevoerd;
- het beoordelen van ingeleverde bewijsstukken: de beoordelaar beoordeelt de ingeleverde bewijsstukken aan de hand van geformuleerde beoordelingscriteria;
- het voeren van een eindgesprek en/of het beoordelen van een presentatie: voldoen deze aan de criteria?

Elke Proeve van Bekwaamheid wordt in principe beoordeeld door twee beoordelaars. Voor de beoordeling gebruiken zij een eenduidig beoordelingsformulier (zie hoofdstuk 3 voor de toelichting op dit formulier). De beoordelaars dienen uiteindelijk te komen tot een gezamenlijk gedragen examenresultaat per Keuzedeel.

¹ Bij het beoordelen wordt gebruikgemaakt van een methodemix. Dit is een mix van verschillende beoordelingsvormen en van verschillende beoordelingsmomenten. Dit zorgt ervoor dat er een zo betrouwbaar en valide mogelijk beeld wordt verkregen van de student.

Voor een betrouwbare beoordeling wordt op meer momenten door meer personen beoordeeld. Voor de beoordeling worden verschillende beoordelingsvormen ingezet. Voor de beoordelaars is er een beoordelingsinstructie.

Beoordeling van de Proeve van Bekwaamheid

Per beoordelingscriterium – per Kerntaak – geeft de beoordelaar een **V** (= **Voldaan** aan het criterium) of een **O** (= **Onvoldoende** oftewel niet voldaan aan het criterium). Een onvoldoende beoordeling van een criterium wordt verplicht toegelicht. Indien beoordelaars een verschillend oordeel hebben, dan overleggen zij of ze op basis van argumenten toch tot een gelijklopend oordeel kunnen komen. Is dit het geval, dan geldt dit als resultaat. Wanneer er een verschil in oordeel blijft bestaan, dan zal de examencommissie beïndigen horen en is vervolgens het oordeel van de examencommissie van het ROC bepalend.²

Op basis van het gezamenlijk gedragen oordeel per beoordelingscriterium wordt volgens de cesuur een resultaat per Kerntaak opgesteld, onderscheiden naar **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** en **Goed**.

Op basis van de resultaten per Kerntaak wordt volgens de cesuur een examenresultaat per Keuzedeel opgesteld, onderscheiden naar **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende**, **Goed**.

Normering en cesuur

Er wordt gewerkt met een cesuur op drie niveaus: per beoordelingscriterium, per Kerntaak en per Keuzedeel.

Beoordeling per beoordelingscriterium

Elk criterium wordt beoordeeld met een **Onvoldoende** of **Voldaan**:

Onvoldoende = de prestatie van de student is onder het vereiste niveau. De student heeft niet voldaan aan het criterium. Er zijn veel tekortkomingen en er zijn veel verbeterpunten.

Voldaan = de prestatie van de student is op het vereiste niveau. De student heeft voldaan aan het criterium. Er zijn geen of minimale verbeterpunten.

Een onvoldoende beoordeling voor een criterium wordt verplicht toegelicht.

Beoordeling per Kerntaak

Het resultaat van een Kerntaak wordt beoordeeld met een **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** of **Goed**.

Ruim Onvoldoende = de student heeft niet voldaan aan minstens 50% van de beoordelingscriteria en/of de student heeft niet voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (➔).

Onvoldoende = de student heeft niet voldaan aan minstens 75% van de beoordelingscriteria maar heeft wél voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (➔).

Voldoende = de student heeft voldaan aan minstens 75% van de criteria en de student heeft voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (➔).

Goed = de prestatie van de student in de betreffende Kerntaak is uitstekend en ligt boven het vereiste niveau. De student heeft ruimschoots voldaan aan alle criteria. Er zijn voor de gehele Kerntaak geen of minimale verbeterpunten.

Beoordeling per Keuzedeel

Het resultaat van een Keuzedeel wordt beoordeeld met een **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** of **Goed**:

- 1) Als het Keuzedeel één Kerntaak omvat, dan is het resultaat van de Kerntaak het resultaat van het Keuzedeel
- 2) Als het Keuzedeel meer Kerntaken omvat, dan is het resultaat van het Keuzedeel:

² Alternatief: de examencommissie wijst een derde onafhankelijke kwalificerende beoordelaar aan om een oordeel te geven over de beoordeling.

- **Ruim Onvoldoende** = de student heeft voor een of meer Kerntaken een Ruim Onvoldoende behaald.
- **Onvoldoende** = de student heeft niet voor alle Kerntaken een Voldoende behaald.
- **Voldoende** = de student heeft voor alle Kerntaken een Voldoende behaald en maximaal 50% van de Kerntaken is Goed.
- **Goed** = de student heeft voor alle Kerntaken minstens een Voldoende behaald en méér dan 50% van de Kerntaken is beoordeeld met een Goed.

Het Keuzedeel is behaald wanneer het met een Voldoende of Goed is beoordeeld.

De resultaten per Kerntaak en per Keuzedeel worden (uiteindelijk) gedigitaliseerd.

Omrekening naar cijfers

Het resultaat per Keuzedeel kan worden omgerekend naar een cijfer per Keuzedeel. De omrekening naar een eindcijfer per Keuzedeel gebeurt als volgt:

Bij een Keuzedeel met één Kerntaak

Een Ruim Onvoldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 3

Een Onvoldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 5

Een Voldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 7

Een Goed voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 9.

Bij Keuzedelen met meer Kerntaken

Bij Keuzedelen met meer Kerntaken volgt er eerst een omrekening naar een cijfer per Kerntaak volgens het hiervoor benoemde. Het gemiddelde van de cijfers bepaalt het resultaat voor het Keuzedeel.

Daarbij geldt als voorwaarde dat geen enkele Kerntaak als resultaat Ruim Onvoldoende heeft.

Afronding van cijfers

Het cijfer per Kerntaak en vervolgens per Keuzedeel wordt afgerond op een geheel getal. Afronding op een geheel getal betekent:

- naar beneden afronden als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is ($6,45 = 6,4 = 6$);
- naar boven afronden als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is ($6,55 = 6,5 = 7$).

Het Keuzedeel is behaald wanneer het met het cijfer 6 of hoger is beoordeeld

3. Inhoud examenproduct

Elk examen voor een Keuzedeel omvat:

- Servicedocument
- Proeve van Bekwaamheid - Informatie voor de student
- Proeve van Bekwaamheid - Informatie voor de begeleider en beoordelaar
- Formulier Beoordeling Proeve van Bekwaamheid (per Kerntaak)
- Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid
- Formulier Vaststelling opdracht Proeve van Bekwaamheid

Bij elk examenproduct behoren referentieopdrachten. Deze worden ontwikkeld op basis van voorbeeld-examenopdrachten die de deelnemende ROC's aanreiken/indienen.

De verschillende onderdelen en keuzes hierin zijn hierna toegelicht.

Servicedocument

Elk examenproduct bevat een Servicedocument. Het Servicedocument is geen beoordelingsinstrument doch een hulpmiddel om examens en examenopdrachten te ontwikkelen. Bovendien is het een inhoudelijke verantwoording van het examenproduct in relatie tot de inhoud van het Kwalificatiedossier.

Het Servicedocument legt op Kerntaakniveau vast wat de basis is voor de beoordeling, welke kennis en vaardigheden daarbij worden geëxamineerd, welke beoordelingsvormen het meest geëigend zijn en wat in een examenopdracht per se aan de orde moet komen. Expliciete aandacht besteedt een Servicedocument voorts – indien een Kwalificatiedossier daartoe aanleiding geeft – aan bijzonderheden voor examinering. Elk Servicedocument is opgesteld door een vertegenwoordiging van onderwijs en van het bedrijfsleven en wordt door de betreffende Vakcommissie binnen Examenservice MEI gevalideerd.

Een Servicedocument bevat de navolgende onderdelen.

➤ **Overzicht Kerntaken**

Elk Servicedocument begint met een overzicht van de Kerntaak/Kerntaken van het Keuzedeel. Alle teksten in het overzicht zijn ongewijzigd overgenomen uit het Kwalificatiedossier.

➤ **Context, Algemene instructies voor het examen**

De context is overgenomen uit het Kwalificatiedossier. De instructies betreffen informatie die te maken heeft met de interpretatie van het Kwalificatiedossier, specifieke kennis of vaardigheden en/of bijzonderheden voor de examenuitvoering.

➤ **Omschrijving, gedrag en resultaat**

Elke Kerntaak is uitgewerkt. In de eerste kolom staan teksten uit het Kwalificatiedossier, die daaruit zijn overgenomen. De teksten uit het Kwalificatiedossier zijn op onderwerp logisch – in chronologische volgorde van uitvoering – geordend en genummerd. Die nummering komt terug in de Beoordelingsformulieren bij de daar uitgewerkte beoordelingscriteria (zie hierna bij de toelichting op het beoordelingsformulier). Als hulpmiddel voor het rangschikken en structureren van de teksten uit het Kwalificatiedossier zijn de competenties gebruikt. Hierdoor wordt voorkomen dat apart te beoordelen onderwerpen niet worden geëxamineerd. Het resultaat staat steeds als laatste bij een Kerntaak genoemd. De kolom Omschrijving, gedrag en resultaat vormt de basis voor de beoordelingscriteria.

Indien in een Keuzedeel de omschrijving, gedrag en/of resultaat niet zijn uitgewerkt, dan is de eerste kolom in het Servicedocument niet opgenomen. De kennis en vaardigheden (zie hierna) vormen dan de basis voor de beoordelingscriteria.

➤ **Benodigde vakkennis en vaardigheden**

De tweede kolom in de uitwerking per Kerntaak bevat de 'vakkennis en vaardigheden' die van toepassing zijn voor de Kerntaak i.c. bij die Kerntaak worden geëxamineerd. Kennis en vaardigheden zijn ge-

groepeerd op onderwerp/logische eenheden en genummerd zodat er in de Beoordelingsformulieren de relatie mee kan worden gelegd (zie hierna bij het beoordelingsformulier). Een totaaloverzicht van alle vakkennis en vaardigheden per Keuzedeel staat bij 'Verantwoording', achteraan in het Servicedocument.

➤ Competenties

De derde kolom bevat de competenties van het werkproces indien deze in het Keuzedeel zijn opgenomen. De competenties zijn gebruikt om de teksten uit 'Omschrijving' en 'Gedrag' te ordenen.

➤ Beoordelingsvorm

In de vierde kolom is vermeld met welke beoordelingsvormen de inhoud uit de kolom 'Te beoordelen' is te examineren. Achter de beoordelingsvorm 'Product' staat het type op te leveren product vermeld om meer duiding te geven. Een product kan bijvoorbeeld de werk- of projectmap of de installatie zijn. Bij de beoordelingsvorm 'Eindgesprek' is benoemd wat de hoofdonderwerpen voor de beoordelingscriteria van het eindgesprek zijn.

➤ Examenopdracht moet bevatten

De vijfde kolom tot slot bevat wat er in een examenopdracht aan de orde moet komen. Tevens is nadere informatie gegeven voor het uitwerken van examenopdrachten. Bij het invullen van deze kolom is rekening gehouden met de in te vullen onderdelen in het format voor een examenopdracht. Alle informatie in deze kolom biedt een examenconstructeur de noodzakelijke input voor het ontwikkelen van een examenopdracht en draagt bij aan vergelijkbaarheid en gelijkwaardigheid van examenopdrachten.

Omschrijving, gedrag en resultaat (tekst uit Keuzedeel)	Benodigde vakkennis en vaardigheden (tekst uit Keuzedeel)	Competentie (uit Keuzedeel)	Beoordelings- vorm	Examenopdracht moet bevatten
D1-K1-W1 Onderzoekt eigen gedrag				
Resultaat: Een sterktezwaakteanalyse van de deelnemer op het gebied van duurzaamheid				
D1-K1-W2 Benoemt verbetermogelijkheden van gedrag				
Resultaat: Beschrijving van verbetermogelijkheden voor de deelnemer op het gebied van duurzaamheid				
1. De deelnemer vergroot zijn inzicht in duurzaamheid (W1)	9. Heeft kennis van duurzaamheidsthema's in eigen leef- en werkomgeving	Onderzoeken, Analyseren	• Product: Werkmap • Eindgesprek: Gevolgen van eigen gedrag overzien	Context: Het gaat om duurzaam gedrag van de student in zijn directe omgeving. Verzamelen van informatie over duurzaam handelen uit boeken, internet of andere bronnen. De student moet zelf bepalen welke bronnen hij kan/gaat gebruiken. De student kan ook anderen uit zijn omgeving benaderen om informatie over zijn eigen duurzame gedrag te verzamelen. Maken van een verslag: • Beschrijven welke mogelijkheden er in zijn algemeenheid zijn om duurzaam te leven in de directe omgeving. Beschrijven van minimaal vier mogelijkheden (praktijkvoorbeelden) • Beschrijven waarom die vier genoemde praktijkvoorbeelden goede voorbeelden zijn. De duurzaamheidsthema's van de kennis/vaardigheden moeten in de motivatie tot uiting komen • Maken van een sterktezwaakteanalyse van zijn eigen duurzaam gedrag thuis en in zijn directe omgeving (inclusief motivatie) • Beschrijven van gebruikte
2. Hij onderzoekt zijn eigen gedrag op het gebied van duurzaamheid en maakt een sterktezwaakteanalyse (W1)	10. Heeft kennis van basisbegrippen People, Planet, Profit/Prosperity			
3. De deelnemer verzamelt actief informatie over duurzaam handelen en maakt een zo volledig mogelijke analyse van het eigen gedrag op het gebied van duurzaamheid (W1)	11. Kan zijn eigen motivatie betreffende duurzaamheid benoemen			
4. Een sterktezwaakteanalyse van de deelnemer op het gebied van duurzaamheid (W1)	12. Kan zijn eigen bijdrage aan duurzaamheid benoemen	-	• Product: Werkmap	
5. De deelnemer beoordeelt de sterktezwaakteanalyse rekening houdend met de vier duurzaamheidsprincipes (W2)	13. Kan duurzaamheidsproblematiek herkennen en benoemen	Formuleren en rapporteren	• Product: Werkmap • Eindgesprek: Doorvoeren verbeteringen en motivatie	
6. Hij formuleert verbetermogelijkheden en hoe die kunnen worden doorgevoerd (W2)	14. Kan de gevolgen van zijn gedrag voor de toekomst onderkennen			
7. De deelnemer formuleert op een logisch gestructureerde wijze mogelijke verbeteringen en hoe die kunnen worden doorgevoerd (W2)				
8. Beschrijving van verbetermogelijkheden voor de deelnemer op het gebied van duurzaamheid (W2)			• Product: Werkmap	

➤ Verantwoording

Een Servicedocument sluit af met een verantwoordingstabel. Hierin is te zien waar de vakkennis en vaardigheden van toepassing zijn.

Formulier Beoordeling Proeve van Bekwaamheid

Per Keuzedeel is er een set formulieren voor de beoordeling van de Proeve van Bekwaamheid. Deze beoordelingsformulieren zijn per Keuzedeel ontwikkeld door Ontwikkelplatforms.

Duurzaamheid in het beroep C K0030

Kerntaak D1-K1: Formuleert persoonlijke verbetermogelijkheden op het gebied van duurzaamheid

Student		BPV-bedrijf	
Studentnummer			

Duurzaamheid in het beroep C K0030

Kerntaak D1-K1: Formuleert persoonlijke verbetermogelijkheden op het gebied van duurzaamheid

D1-K1-W1	Onderzoekt eigen gedrag
D1-K1-W2	Benoemt verbetermogelijkheden van gedrag

Beoordelvorm	Beoordelingscriteria	Beoordeling		NOM
		O	V	
Product: Werkmap, Verslag over verbeteringen voor duurzaam handelen in eigen leef- en werkomgeving (in combinatie met Kerntaak 2 en 3)	Bevat drie algemene voorbeelden om duurzaam te leven in zijn directe omgeving. De voorbeelden hebben te maken met duurzaamheid. Gebruikte bronnen zijn vermeld			1,3
	Bevat de redenen waarom de voorbeelden (uit criterium goede voorbeelden zijn van eigen duurzaam gedrag in zijn directe omgeving. Hieruit blijkt voldoende kennis van duurzaamheidsthema's in de eigen leef- en werkomgeving			2,9
	Bevat de sterktezwaakanalyse van huidige eigen duurzaam gedrag in zijn directe omgeving. Hieruit blijkt voldoende kennis van duurzaamheidproblematieken. De analyse is volgens de opdracht uitgewerkt			1,4, 13
	Bevat mogelijkheden om zijn gedrag te verbeteren in zijn directe omgeving. De verbeteringen hebben te maken met de zwakke punten in zijn duidelijk beschreven. Eventueel beeldt de verbeteringen af			5,8, 12
	Bevat de positieve punten die de verbeteringen in de toekomst tot stand zal brengen. De beschrijving blijkt relevante basisprincipes van duurzaamheid			5,10, 14
Eindgesprek (in combinatie met Kerntaak 2)	Bevat een korte beschrijving van hoe de verbeterpunten voort kunnen worden. Uit te voeren taken staan in een logische volgorde en zijn vakinhoudelijk correct			6,7
	Beargumenteert wat de gevolgen van het gedrag uit de sterktezwaakanalyse zijn voor de toekomst. Toont aan de gevolgen van zijn gedrag te overzien			1,14
	Legt uit wat de student gaat doen om zich duurzamer te gedragen in zijn directe omgeving. Toont voldoende motivatie voor duurzaam gedrag. De plannen zijn uitvoerbaar			7,11
Aantal criteria = 8, waarvan Onvoldoende en Voldaan:				
Resultaat Kerntaak				
Ruim Onvoldoende = Er is niet Voldaan aan 4 criteria				
Onvoldoende = Er is niet Voldaan aan 6 criteria				
Voldoende = Er is Voldaan aan minstens 6 criteria				
Goed = Aan alle criteria is Voldaan én de Kerntaak is uitstekend uitgevoerd				

Toelichting / Argumentatie van de beoordeling (altijd invullen bij onvoldoende voor een criterium)

Omschrijving, gedrag en resultaat (tekst uit KD)	Benodigde vak kennis en vaardigheden (tekst uit KD)
D1-K1-W1 Onderzoekt eigen gedrag Resultaat: Een sterktezwaakanalyse van de deelnemer op het gebied van duurzaamheid	
D1-K1-W2 Benoemt verbetermogelijkheden van gedrag Resultaat: Beschrijving van verbetermogelijkheden voor de deelnemer op het gebied van duurzaamheid	

1. De deelnemer vergroot zijn inzicht in duurzaamheid (W1)	9. Heeft kennis van duurzaamheidsthema's in eigen leef- en werkomgeving
2. Hij onderzoekt zijn eigen gedrag op het gebied van duurzaamheid en maakt een sterktezwaakanalyse (W1)	10. Heeft kennis van basisbegrippen People, Planet, Profit/Prosperity
3. De deelnemer verzamelt actief informatie over duurzaam handelen en maakt een zo volledig mogelijke analyse van het eigen gedrag op het gebied van duurzaamheid (W1)	11. Kan zijn eigen motivatie betreffende duurzaamheid benoemen
4. Een sterktezwaakanalyse van de deelnemer op het gebied van duurzaamheid (W1)	12. Kan zijn eigen bijdrage aan duurzaamheid benoemen
5. De deelnemer beoordeelt de sterktezwaakanalyse rekening houdend met de vier duurzaamheidsprincipes (W2)	13. Kan duurzaamheidsproblematieken herkennen en benoemen
6. Hij formuleert verbetermogelijkheden en hoe die kunnen worden doorgevoerd (W2)	14. Kan de gevolgen van zijn gedrag voor de toekomst onderzeken
7. De deelnemer formuleert op een logisch gestructureerde wijze mogelijke verbeteringen en hoe die kunnen worden doorgevoerd (W2)	
8. Beschrijving van verbetermogelijkheden voor de deelnemer op het gebied van duurzaamheid	

De beoordelingsformulieren zijn zodanig uitgewerkt dat er per Kerntaak wordt beoordeeld. Voor elke Kerntaak is op basis van de inhoud uit het Kwalificatiedossier beschreven hoe³ (= beoordelvorm) en waarop (= de beoordelingscriteria) de student wordt beoordeeld. Eerst is bepaald welke resultaten hij moet laten zien en welke beoordelvormen worden ingezet. Vervolgens zijn deze voorzien van criteria waaraan de resultaten moeten voldoen. Hierbij is bovendien telkens vastgesteld welke kennis, welke vaardigheden (en welk gedrag voor zover uitgewerkt in het Keuzedeel) met welk criterium in de Kerntaak worden geëxamineerd. Dit is aangeduid met de cijfertjes in de meest rechtse kolom op de voorkant van het Beoordelingsformulier per werkproces. De achterzijde van het betreffende formulier bevat de toelichting op de cijfers. De achterkant vormt daarmee voor de beoordelaar een hulpmiddel om de criteria uiteindelijk te beoordelen. Tevens is hiermee de koppeling van de beoordeling met de vereisten uit het Kwalificatiedossier geborgd.

³ Voor de uitwerking van de formulieren is gebruikgemaakt van een vooraf opgestelde werkwijze c.q. instructie. In de uitwerking van de beoordelingsmethoden is gebruikgemaakt van de methodemix.

Beoordelingsvormen

Bij het beoordelen wordt gebruikgemaakt van verschillende beoordelingsvormen:

- **Observatie:** het beoordelen van vaardigheden en gedrag. De beoordelaar observeert – op basis van de beoordelingscriteria – hoe vakkundig de student het werk uitvoert.
- **Productbeoordeling:** het beoordelen van een (ingeleverd of opgeleverd) beroepsproduct of andere producten. Een beroepsproduct is bijvoorbeeld een aangelegde kabel, een metaalwerkstuk of een werkplanning. De beoordelaar beoordeelt dit op basis van de beoordelingscriteria uit het formulier.
- **Rapportage/verslag/werkmap/projectmap:** het beoordelen van een ingeleverd(e) rapportage, verslag werk- of projectmap. Hierin beschrijft de student de uitgevoerde werkzaamheden en gerealiseerde resultaten. De student legt uit welke kennis en vaardigheden zijn ingezet, beschrijft welke overwegingen hij had en welke keuzes hij heeft gemaakt. In het beoordelingsformulier staat over welke Kerntaken en onderwerpen het verslag, de rapportage of werk/projectmap moet gaan.
- **Eindgesprek:** een gesprek tussen de student en de beoordelaars. In het eindgesprek wordt de student gevraagd hoe hij bepaalde werkzaamheden of activiteiten moet uitvoeren en waarom dat zo is. Hiermee wordt onderliggende kennis beoordeeld. Ook kan de student worden gevraagd hoe hij in een andere beroepssituatie zou handelen. Hiermee wordt beoordeeld of de student onderliggende kennis in een andere situatie kan toepassen (transfer van kennis). In het beoordelingsformulier is vastgelegd over welke onderwerpen (i.c. beoordelingscriteria) het eindgesprek gaat en waarop wordt beoordeeld.
- **Presentatie:** een presentatie gaat over uitgevoerde werkzaamheden of activiteiten, resultaten daarvan, keuzes die zijn gemaakt en eventuele alternatieven voor een aanpak. De student dient aanpak en keuzes toe te lichten. Beoordelaars beoordelen een presentatie aan de hand van de beoordelingscriteria uit het beoordelingsformulier. In het beoordelingsformulier is vastgelegd over welke onderwerpen de presentatie gaat en waarop wordt beoordeeld.

Bij de uitwerking van beoordelingsvormen is gezorgd voor evenwicht/balans in de keuze van producten (die zijn objectiever – tijd- en persoonsonafhankelijk – te beoordelen) en observaties. Andere overwegingen die in de keuze van beoordelingsvormen een rol speelden, zijn: uitvoerbaarheid, passend bij het niveau, de inhoud en complexiteit van het Keuzedeel. Elk Keuzedeel bevat altijd een examenvorm waarmee de student expliciet zijn kennis kan tonen en de beoordelaars de mogelijkheid hebben daarop dieper in te gaan (een eindgesprek of presentatie).

Beoordelingscriteria

- Per beoordelingsvorm zijn – waarneembare – criteria geformuleerd. Hierbij zijn kennis, vaardigheden (en zover van toepassing gedrag) in onderlinge balans gebracht.
- Cruciale beoordelingscriteria, waaraan de student altijd moet voldoen, zijn per Kerntaak aangeduid.

Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid

Voor de examenopdracht van de Proeve van Bekwaamheid is een vast format beschikbaar: het Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid. Hierin worden naast een aantal feitelijke gegevens (van de student, het ROC en desgewenst van het BPV-bedrijf en/of examenlocatie) omschreven:

- de opdrachtomschrijving = de naam van de opdracht, de context, het resultaat, de tijdsplanning;
- de benodigde bijlagen die van toepassing zijn;
- de concrete werkzaamheden van de student = hoe gaat de student de opdracht uitvoeren en tot welke resultaten moet dit leiden;
- wie de beoordelaars zijn.

Indien de opdracht (deels) wordt uitgevoerd in het BPV-bedrijf of op een externe examenlocatie, ondertekent het bedrijf/de locatie het opdrachtenformulier waarmee het bedrijf/de locatie zich akkoord verklaart met de uitvoering van de Proeve van Bekwaamheid. De student kan pas met de opdracht aan de slag wanneer de ROC-examencommissie de opdracht heeft vastgesteld. Hiervoor hanteert de commissie de navolgende Vaststellingseisen die vastgelegd zijn in het Formulier Vaststelling opdracht Proeve van Bekwaamheid.

Formulier Vaststelling opdracht Proeve van Bekwaamheid

De opdracht:

- is duidelijk beschreven;
- is bedoeld voor het beoordelen van één student;
- is duidelijk in met wie wordt gecommuniceerd, afgestemd en/of samengewerkt;
- bevat de specifieke resultaten waaraan de opdracht moet voldoen (aanvullend op resultaten van het Formulier Kwalificerende beoordeling);
- bevat een planning in tijd en omvang in uren;
- sluit aan bij het Keuzedeel *);
- bevat de examenlocatie;
- is op het niveau van de kwalificatie van het Keuzedeel *) met bijpassende complexiteit en zelfstandigheid;
- is uitvoerbaar binnen de gestelde uren (realistische urenplanning);
- is (technisch) haalbaar;
- bevat alleen haalbare eisen van de klant/ opdrachtgever;
- is een integrale opdracht waarbij de student zowel de vereiste vaardigheden als kennis (als gedrag) moet laten zien. De student kan met de uitvoering van de opdracht en de resultaten aantonen dat hij voldoet aan de beoordelingscriteria uit het beoordelingsformulier;
- beschrijft duidelijk welke Kerntaak/Kerntaken worden afgedekt. Er is kort beschreven wat de student gaat doen;
- bevat de naam van de ROC-begeleider;
- bevat de gegevens van de beoordelaars;
- is getekend voor akkoord door een vertegenwoordiger van de examenlocatie.

*) De inhoudelijke vereisten van de opdracht zijn vastgelegd in het Servicedocument van het Keuzedeel.

Referentieopdrachten

Elke examenproduct voor een Keuzedeel wordt voorzien van een of meer referentieopdrachten. Een referentieopdracht is een volledig uitgewerkte, uitvoerbare en realistische examenopdracht. Een referentieopdracht is 100% dekkend voor de betreffende beoordelingsformulieren en het Kwalificatiedossier. Een referentieopdracht laat bovendien zien aan welk niveau van complexiteit, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid een opdracht moet voldoen.

4. Keuzes in relatie tot Examenstandaarden - Toezichtkader BVE ⁴

Standaard 1: Het exameninstrumentarium sluit aan op de uitstroomeisen en voldoet aan de toetstechnische eisen

Onderscheid tussen ontwikkelgerichte toetsen en examinering (indicator 2.1.1.)

De overgang tussen opleiden binnen het Keuzedeel en examineren van het Keuzedeel is gemarkeerd. Er is een examenopdracht met begin- en eindtijd. De besluitvorming om met de examinering van een Keuzedeel te kunnen beginnen ligt bij het ROC.

Dekking van het Kwalificatiedossier (indicator 2.1.2)

- De eisen uit het Kwalificatiedossier zijn opgenomen in het examen i.c. het beoordelingsformulier voor de Proeve van Bekwaamheid (Proeve van Bekwaamheid). Het beoordelingsformulier voorziet erin dat de inhoud per Kerntaak – inclusief de essentie van het Keuzedeel – worden geëxamineerd (dekking = 100%). De essentie van het Keuzedeel is vooraf vastgelegd en gevalideerd in het Servicedocument voor het betreffende Keuzedeel.
- In het Servicedocument is vastgelegd wat er wordt geëxamineerd en hoe. Expliciet is daarbij benoemd wat er in een examenopdracht aan de orde moet komen, waarmee de essentie van het Keuzedeel is geïndiceerd. De essentie van het Keuzedeel komt eveneens tot uiting in de keuze en inhoud van de beoordelingscriteria. Onderwijs en het georganiseerde bedrijfsleven hebben de essentie gezamenlijk geformuleerd en vastgesteld.
- De inhoud van het examenproduct is dusdanig dat kennis, vaardigheden (en indien van toepassing gedrag) in hun onderlinge balans worden beoordeeld zoals deze ook voorkomen in de reële beroepsuitoefening. In de vorm van het Servicedocument is vastgelegd hoe de diverse kennisaspecten en vaardigheden worden geëxamineerd.
- De beoordelingsvormen en de beoordelingscriteria zijn door onderwijs en bedrijfsleven gezamenlijk geformuleerd. Bij de uitwerking van beoordelingsvormen en -criteria is specifiek aandacht besteed aan uitvoerbaarheid, passend bij het niveau, de inhoud en complexiteit van het Keuzedeel. De beoordelingscriteria zijn zodanig geformuleerd dat een student hieraan kan voldoen mits hij de onderliggende kennis en vaardigheden in voldoende mate beheerst. Per beoordelingscriterium is bepaald welke kennis en vaardigheden daarmee worden geëxamineerd.
- Voor elke student die een Keuzedeel volgt, gelden dezelfde beoordelingsvormen en criteria waarop hij wordt beoordeeld. De concrete examenopdrachten kunnen per student verschillend zijn, afhankelijk van de context waarin het Keuzedeel wordt geëxamineerd. Elke opdracht moet aan dezelfde criteria voldoen, onder andere wat betreft het niveau, complexiteit en mate van zelfstandigheid. Niveau, complexiteit en mate van zelfstandigheid dienen conform het betreffende Kwalificatiedossier te zijn. Elke opdracht dient eveneens inhoudelijk de elementen te bevatten die zijn vastgelegd in het Servicedocument.

Cesuur (indicator 2.1.3)

- De werkwijze en examenproducten voor de examinering van Keuzedelen bevatten een omschrijving van de cesuur op drie niveaus: per beoordelingscriterium, per Kerntaak en per Keuzedeel.

⁴ Hierbij is vooralsnog uitgegaan van het Toezichtkader BVE 2012 en het Waarderingskader 2017 Sector MBO (concept 12-11-2015)

Normering en cesuur

Er wordt gewerkt met een cesuur op drie niveaus: per beoordelingscriterium, per Kerntaak en per Keuzedeel.

Beoordeling per beoordelingscriterium

Elk criterium wordt beoordeeld met een **Onvoldoende** of **Voldaan**:

Onvoldoende = de prestatie van de student is onder het vereiste niveau. De student heeft niet voldaan aan het criterium. Er zijn veel tekortkomingen en er zijn veel verbeterpunten.

Voldaan = de prestatie van de student is op het vereiste niveau. De student heeft voldaan aan het criterium. Er zijn geen of minimale verbeterpunten.

Een onvoldoende beoordeling voor een criterium wordt verplicht toegelicht.

Beoordeling per Kerntaak

Het resultaat van een Kerntaak wordt beoordeeld met een **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** of **Goed**.

Ruim Onvoldoende = de student heeft niet voldaan aan minstens 50% van de beoordelingscriteria en/of de student heeft niet voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (→)

Onvoldoende = de student heeft niet voldaan aan minstens 75% van de beoordelingscriteria maar heeft wél voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (→).

Voldoende = de student heeft voldaan aan minstens 75% van de criteria en de student heeft voldaan aan de cruciale beoordelingscriteria, herkenbaar aan de rode pijltjes (→).

Goed = de prestatie van de student in de betreffende Kerntaak is uitstekend en ligt boven het vereiste niveau. De student heeft ruimschoots voldaan aan alle criteria. Er zijn voor de gehele Kerntaak geen of minimale verbeterpunten.

Beoordeling per Keuzedeel

Het resultaat van een Keuzedeel wordt beoordeeld met een **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** of **Goed**:

- 1) Als het Keuzedeel één Kerntaak heeft, dan is het resultaat van de Kerntaak het resultaat van het Keuzedeel
- 2) Als het Keuzedeel meer Kerntaken heeft, dan is het resultaat van het Keuzedeel een **Ruim Onvoldoende**, **Onvoldoende**, **Voldoende** of **Goed**.
 - **Ruim Onvoldoende** = de student heeft voor een of meer Kerntaken een Ruim Onvoldoende behaald.
 - **Onvoldoende** = de student heeft niet voor alle Kerntaken een Voldoende behaald.
 - **Voldoende** = de student heeft voor alle Kerntaken een Voldoende behaald en maximaal 50% van de Kerntaken is Goed.
 - **Goed** = de student heeft voor alle Kerntaken minstens een Voldoende behaald en méér dan 50% van de Kerntaken is beoordeeld met een Goed.

Het Keuzedeel is behaald wanneer het met een Voldoende of Goed is beoordeeld.

De resultaten per Kerntaak en per Keuzedeel worden (uiteindelijk) gedigitaliseerd.

Omrekening naar cijfers

Het resultaat per Keuzedeel kan worden omgerekend naar een cijfer per Keuzedeel. De omrekening naar een eindcijfer per Keuzedeel gebeurt als volgt:

Bij een Keuzedeel met één Kerntaak

Een Ruim Onvoldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 3

Een Onvoldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 5

Een Voldoende voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 7

Een Goed voor de Kerntaak c.q. het Keuzedeel = het cijfer 9.

Bij Keuzedelen met meer Kerntaken

Bij Keuzedelen met meer Kerntaken volgt er eerst een omrekening naar een cijfer per Kerntaak volgens het hiervoor benoemde. Het gemiddelde van de cijfers bepaalt het resultaat voor het Keuzedeel.

Daarbij geldt als voorwaarde dat geen enkele Kerntaak als resultaat Ruim Onvoldoende heeft.

Afronding van cijfers

Het cijfer per Kerntaak en vervolgens per Keuzedeel wordt afgerond op een geheel getal. Afronding op een geheel getal betekent:

- naar beneden afronden als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is ($6,45 = 6,4 = 6$);
- naar boven afronden als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is ($6,55 = 6,5 = 7$).

Het Keuzedeel is behaald wanneer het is beoordeeld met het cijfer 6 of hoger.

Beoordelingswijze (indicator 2.1.4)

- Het beoordelingsformulier voor de Proeve van Bekwaamheid bevat verschillende beoordelingsvormen om kennis en/of vaardigheden (en/of gedrag) te examineren. Studenten moeten hun bekwaamheid aantonen met product- en procesresultaten. Productresultaten zijn beroepsproducten (zoals een aangesloten installatie, een onderhouden machine of een materialenlijst) of andere producten (een verslag, een rapportage). Procesresultaten zijn bijvoorbeeld observaties (een klantengesprek, een werkbijeenkomst of een montageproces), een presentatie of een gesprek.
- De beoordelingscriteria zijn uitgewerkt per Kerntaak in de Beoordelingsformulieren. De criteria zijn gebaseerd op de inhoud uit de Servicedocumenten, die weer gebaseerd zijn op de Kwalificatiedossiers. Deze relatie is op elk Beoordelingsformulier per criterium opgenomen.
- De Beoordelingsformulieren zijn voorzien van de cesuur: per beoordelingscriterium, per Kerntaak en per Keuzedeel. De beoordelingscriteria zijn dusdanig geformuleerd dat deze met Onvoldoende of Voldaan te beoordelen zijn.
- Indien een beoordelingscriterium met een Onvoldoende wordt beoordeeld, dan dient dit verplicht te worden toegelicht c.q. beargumenteerd.
- De wijze van beoordelen en de cesuur zijn opgenomen in de Informatie voor de student en in de Informatie voor de begeleider en beoordelaar.

Transparantie (indicator 2.1.5.)

- Voor zowel de student als voor de begeleiders van het ROC en bedrijf als voor de beoordelaars zijn de procedure voor de kwalificerende beoordeling en de beoordelingsformulieren beschreven in de "Informatie voor de student" en in de "Informatie voor de begeleider en beoordelaar". Taalgebruik en vormgeving van de teksten zijn afgestemd op de gebruikers.
- De instructies bevatten aanwijzingen voor de voorbereiding van de Proeve van Bekwaamheid, het opstellen van opdrachten voor de Proeve van Bekwaamheid, de criteria waaraan deze moeten voldoen en de werkwijze voor goedkeuring van de opdracht.
- De wijze van beoordelen (wie wat wanneer beoordeelt en op basis waarvan) is in de Informatie voor student en beoordelaars opgenomen. In het Opdrachtformulier wordt de examenlocatie vastgelegd.

Standaard 2: De examenprocessen van afname en beoordeling zijn deugdelijk

Hier wordt beschreven of de indicatoren in de werkwijze dan wel producten aanwezig zijn; over het daadwerkelijke afnameproces zijn geen uitspraken te doen.

Authentieke afname (indicator 2.1)

- Het Formulier Opdracht Proeve van Bekwaamheid vraagt om een concrete opsomming van de werkzaamheden die de student gaat doen. De vereisten waaraan de opdracht moet voldoen betreffen onder meer een check op “passend bij het niveau van het Keuzedeel”.
- Het beroepenveld is nauw betrokken bij de totstandkoming van de werkwijze en producten voor de examinering van Keuzedelen. Minimaal een maal per jaar is er uitwisseling en evaluatie van de ervaringen met de aanpak en de producten. Op basis daarvan volgen er verbeteringen.

Betrouwbaarheid (indicator 2.2)

- De afname van de Proeve van Bekwaamheid heeft plaats onder verantwoordelijkheid van het ROC waar de student het Keuzedeel volgt. Vooraf zijn vastgelegd – op het Opdrachtformulier – wat de locatie is voor uitvoering van de opdracht(en) en wie de beoordelaars zijn. Voor de student en beoordelaars zijn er beoordelingsinstructies (zie in het voorgaande).
- De beoordelingscriteria waarop wordt beoordeeld, zijn gedetailleerd uitgewerkt. Deze gelden voor alle studenten die hetzelfde Keuzedeel volgen. Per beoordelingscriterium zijn de onderliggende kennis en vaardigheden (en gedrag) vastgelegd.
- De opdrachtschrijvingen voor de Proeve van Bekwaamheid moeten voor elke student van een bepaald Keuzedeel aan dezelfde vereisten voldoen.